

Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for biogassanlegg i Rådalen i Bergen kommune

Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11 jf. §§ 16 og 29. Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger gitt i søknad av 15. november 2011, samt opplysninger fremkommet under behandlingen av søknaden. Vilkårene framgår på side 3 til og med side 14.

Denne tillatelsen erstatter *Tillatelse til drift av Rådalen slambehandlingsanlegg*, datert 30. oktober 2002. Tillatelsen gjelder fra dags dato.

Ved endringer som kan ha noe å si for miljøet, skal kommunen søke om dette, selv om utslippene ligger innenfor de fastsatte grensene.

Dersom hele eller vesentlige deler av tillatelsen ikke er tatt i bruk innen 4 år, skal kommunen sende en redegjørelse om omfanget i virksomheten. Fylkesmannen vil da vurdere eventuelle endringer i tillatelsen.

Bedriftsdata

Ansvarlig bedrift	Bergen kommune, Vann- og avløpsetaten
Postadresse	Postboks 7700, 5020 Bergen
Beliggenhet/gateadresse	Rådalen, Ytrebygda
Org. nummer	964 338 531
Gårds- og bruksnummer	gnr 119 og bnr 576 og 178
E-postadresse	postmottak@bergen.kommune.no
NACE-kode og bransje	38.210 Behandling og disponering av ikke-farlig avfall
Kategori for virksomheten ¹	

Fylkesmannen i Hordaland sine referanser

Tillatelsesnummer	Anleggsnummer	Risikoklasse ²
2012.200.T	1201.0581.01	2

Tillatelse gitt: 01.10.2012	Endringsnummer:	Sist endret:
Terje Aasen (e.f.) avdelingsdirektør		Kjell Kvingedal seksjonssjef

Tillatelsen er godkjent elektronisk og har derfor ingen underskrift.

¹ Jf Forurensningsforskriftens kapittel 36 om behandling av tillatelser etter forurensningsloven

² Jf Forurensningsforskriftens kapittel 39 om gebyr til statskassen for Statens forurensningstilsyns arbeid med tillatelser og kontroll etter forurensningsloven

Innhold

1. Rammer, produksjonsforhold og utslippsforhold	4
2. Generelle vilkår	4
2.1. Utslippsbegrensninger	4
2.2. Plikt til å overholde grenseverdier	4
2.3. Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig	5
2.4. Plikt til forebyggende vedlikehold	5
2.5. Tiltak ved økt fare for forurensning	5
2.6. Internkontroll	5
3. Produksjonsforhold	5
3.1. Krav til biogassanlegget	5
3.2. Registrering og kontroll ved mottak	6
3.3. Driftsbetingelser og håndtering	6
3.4. Alternativ avfallsdisponering	6
3.5. Håndtering av sluttprodukt	6
3.6. Håndtering av biogass	6
4. Utslipp til vann	7
4.1. Utslippsbegrensninger	7
4.2. Utslippssted	7
4.3. Utslippsreducerende tiltak	7
4.4. Overløp	7
4.5. Overflatevann	7
5. Utslipp til luft	7
5.1. Krav til luktutslipp	7
6. Grunnforurensning	8
7. Kjemikalier	8
8. Støy	9
9. Energi	9
9.1. Energistyringssystem	9
9.2. Spesifikt energiforbruk	9
10. Avfall	9
10.1. Generelle krav	9
10.2. Biorest	10
10.3. Håndtering av farlig avfall	10
11. Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning	10
11.1. Miljørisikoanalyse	10
11.2. Forebyggende tiltak	10
11.3. Etablering av beredskap	10
11.4. Varsling av akutt forurensning	11
12. Utslippskontroll og rapportering til Fylkesmannen	11

12.1. Utslippskontroll	11
12.2. Måleprogram.....	11
12.3. Faklet gass	11
12.4. Rapportering til Fylkesmannen.....	11
13. Frister	12
14. Utskifting av utstyr.....	12
15. Eierskifte	12
16. Nedleggelse.....	12
VEDLEGG 1	14
Liste over prioriterte miljøgifter, jf punkt 2.1.	14

1. Rammer, produksjonsforhold og utslippsforhold

Tillatelsen gjelder forurensning fra mottak og behandling av biologisk nedbrytbart materiale, inkludert slam fra avløpsrensaneanlegg, for produksjon av biogass i Rådalen. Det tillates behandling av inntil 70 000 tonn pr. år biologisk nedbrytbart materiale, fra husholdning og næring, som ikke inneholder farlig stoffer.

Byggesteg 1 omfatter mottak og behandling av total mengde på 50 000 tonn/år (25 % TS), tilsvarende 12 500 tonn TS/år av følgende;

- Avløpsslam og septikslam
- Storkjøkkenavfall og næringsavfall
- Frityrolje, fett og glykol
- Avfall fra fiskeslakteri

Som næringsavfall menes både matavfall og anna type materiale innenfor kategori 3 i kapittel II i *Forskrift om animalske biprodukter* som ikke er beregnet på konsum.

Byggesteg 2 omfatter mottak og behandling av total mengde på 20 000 tonn/år matavfall fra husholdninger.

Anlegget skal stabilisere og hygienisere biologisk nedbrytbart materiale, inkludert avløpsslam. Av sluttproduktene blir det dannet biogass (metangass) og biorest. Bioresten skal nyttes som gjødsel eller jordforbedringsmiddel.

Tillatelsen gjelder også anlegg for energiproduksjon av 22,8 GWh.

Ved vesentlige endringer skal kommunen søke om endring av tillatelsen, selv om utslippene ligger innenfor de fastsatte grensene.

2. Generelle vilkår

2.1. Utslippsbegrensninger

De utslippskomponentene man regner med har mest å si for miljøet, er regulerte gjennom spesifikke vilkår i tillatelsen. Tillatelsen gjelder også utslipp som ikke er regulert i tillatelsen, så langt opplysninger om slike utslipp var lagt frem i forbindelse med saksbehandlingen eller må regnes å ha vært kjent på annen måte da vedtaket ble gjort. Dette gjelder ikke utslipp av prioriterte stoff oppført i vedlegg 1. For virksomheter som benytter slike stoffer som innsatsstoffer eller de dannes under produksjonen, er utslipp av stoffene bare omfattet av tillatelsen dersom dette fremgår uttrykkelig av vilkårene i tillatelsen, eller utslippene er så små at de må anses å være uten miljømessig betydning.

2.2. Plikt til å overholde grenseverdier

Variasjoner i utslippene innenfor de fastsatte midlingstidene skal ikke avvike så mye fra det som følger av normal drift at de kan føre til økt skade eller ulempe for miljøet.

2.3 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig

All forurensning fra anlegget, også utslipp til luft og vann, støy og avfall, er isolert sett uønsket. Selv om en holder utslippene innenfor fastsatte utslippsgrenser, plikter kommunen å redusere utslippene, så langt dette er mulig uten urimelige kostnader. Plikten gjelder også utslipp av komponenter det ikke uttrykkelig er satt grenser for gjennom vilkårene.

For produksjonsprosesser der utslippene er proporsjonale med produksjonsmengde, skal en eventuell reduksjon av produksjonsnivået medføre til en tilsvarende reduksjon i utslippene.

2.4. Plikt til forebyggende vedlikehold

For å holde de ordinære utslippene på et lavest mulig nivå og for å unngå utilsiktede utslipp skal kommunen sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan ha noe å si for utslippene. System og rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal være dokumenterte, jf. internkontrollforskriften § 5 punkt 7³.

2.5. Tiltak ved økt fare for forurensning

Dersom unormale driftsforhold eller andre grunner fører til fare for økt forurensning, plikter kommunen å sette i verk tiltak for å eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren, og også om det er nødvendig, redusere eller innstille driften.

Kommunen skal så snart som mulig informere Fylkesmannen om unormale forhold som har eller kan få noe å si for forurensning. Akutt forurensning skal varsles i samsvar med pkt 10.4.

2.6. Internkontroll

Internkontrollen skal sikre og dokumentere at kommunen følger opp kravene i denne tillatelsen og i forurensningsloven, produktkontrollloven og relevante forskrifter til disse lovene. Kommunen plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Kommunen plikter alltid å ha oversikt over alle aktiviteter som kan føre til forurensning og kunne gjøre greie for risikoforholdene.

Kommunen skal utarbeide nødvendige prosedyrer og rutiner for drift, vedlikehold og kontroll av anlegget. Det skal også utarbeides prosedyrer som sikrer nødvendig opplæring av personale.

3. Produksjonsforhold

3.1. Krav til biogassanlegget

All håndtering av avfall/råstoff skal skje innendørs eller i lukkede tanker. Anlegget, mottaksanlegg og anlegg for håndtering av biorest, skal være ventilert med undertrykk. Alle rom skal være etablert med fast dekke. Det skal være tilgjengelig utstyr for renhold av utstyr og kjøretøyer.

Mottaksanlegget omfatter mottakshall med 4 separate mottak; 2 for avvannet slam fra renseanleggene, ett for forbehandlet storkjøkkenavfall og ett for flytende avfall. Avvannet råslam og forbehandlet avfall mottas i bunkere, mens flyende pumpbart avfall mottas i

---

³ Systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter – forskrift av 6.12.1996 nr. 1127 (Internkontrollforskrifta)

lagertanker. Anlegget for håndtering av biorest omfatter bufferlager for flytende biorest, utstyr for avvanning av biorest, samt lager for avvannet (fast) biorest.

Mottakshallen skal være utstyrt med porter som fungerer etter sluseprinsippet, dvs. at det skal være dobbelt sett med porter, der bare en dør åpnes om gangen.

Anlegget skal ha utstyr som effektivt kan skille ut fremmedlegemer i forbehandlingen. Bufferkapasiteten på avfallsbunker, lagertanker for pumpbart/flytende avfall skal være tilstrekkelig dimensjonert.

3.2. Registrering og kontroll ved mottak

Alt avfallet skal registreres med hensyn til type råstoff, leverandør og eventuell risiko ved blanding, veies og loggføres ved mottak. Anlegget skal utarbeide egne rutiner for dette.

Det skal gjennomføres mottakskontroll av råstoffet inn til anlegget i form av stikkprøvekontroller. Kontrollen skal være representativ for total avfallsmengde.

Mottaket skal være bemannet i den tiden det leveres råstoff transportert med container til anlegget. Septikslam og glykol i tankbil kan leveres utenom bemanningstiden.

3.3. Driftsbetingelser og håndtering

Transport av biologisk nedbrytbart materiale og slam til biogassanlegget skal skje på en slik måte at nærmiljøet i minst mulig grad blir påvirket. Avfallet skal transporteres og leveres til biogassanlegget i tankbiler eller i lukkede containere som ikke slipper ut vann, luft og avfall. Tilgrisende biler skal spyles før avreise.

3.4. Alternativ avfallsdisponering

Driftsansvarlig skal sørge for at det utarbeides en plan for alternativ disponering av avfall ved planlagt og ikke planlagt driftsstans. Planen skal også omfatte alternativ disponering av biorest dersom bruk som planlagt, ikke er mulig.

3.5. Handtering av sluttprodukt

Fast og flytende biorest som produseres ved anlegget skal håndteres i samsvar med gjødselvereforskriften⁴, eventuelt biproduktforskriften⁵. Mattilsynet er myndighet for disse forskriftene.

Det er ikke tillatt med utendørs lagring av biorest eller mellom- og sluttprodukter fra behandlingen. Langtidslagring av biorest i Rådalen tillates ikke. Bioresten skal transporteres kontinuerlig til videre bruk uten unødig opphold.

Plan for handtering av bioresten etter utråtning og avvanning skal foreligge før anleggsstart. Den skal også omfatte lagringsbehov, tid og mengde, for biorest.

3.6. Handtering av biogass

Metangass som produseres i anlegget skal, så langt det er mulig, oppgraderes til bruk som drivstoff. Unntaksvis kan overskuddet fakles av. Avfakling skal skje ved en forbrenningstemperatur og oppholdstid, som er mest optimal for å unngå forurensning.

---

⁴ Forskrift om gjødselvarer mv av organisk opphav

⁵ Forskrift om animalsk biprodukter som ikke kan beregnet på konsum

4. Utslipp til vann

4.1. Utslippsbegrensninger

Biogassanlegget skal utformes, bygges og drives slik at utslippskonsentrasjonene i avløpsvann fra kommunale renseanlegg ikke overskrider grenseverdiene som er gitt til Bergen kommune i utslippstillatelse for kommunalt avløpsvann.

4.2. Utslippssted

Kommunen skal føre rejejt-, spyle- og sanitærvløpsvannet inn på offentlig avløpsnett som leder til Flesland renseanlegg og med utslipp til Raunefjorden.

4.3. Utslippsreducerende tiltak

Avløpsvann som inneholder olje fra verksteder eller lignende skal renses tilfredsstillende i oljeavskiller eller tilsvarende rensinnretning.

4.4. Overløp

Avlastning via overløp av urensa avløpsvann tillates ikke.

4.5. Overflatevann

Avrenning av overflatevann fra kommunens utearealer skal håndteres slik at det ikke medfører skade eller ulempe for miljøet.

5. Utslipp til luft

5.1. Krav til luktutslipp

Kommunen skal avgrense luktutslipp mest mulig. Avgasser og ventilasjonsluft fra mottak-/forbehandlingshall og anlegg for håndtering av biorest skal renses eller forbrennes før det slippes ut av anlegget. Dette gjelder utslipp av ventilasjonsluft via avkast og diffuse utslipp fra produksjonsprosesser, uteareal og fra lagerområde.

Avtrekksluften skal føres til bunkeren til avfallsforbrenningsanlegget, og derfra benyttes til forbrenningsluft. Avtrekksluften skal renses eller forbrennes uavhengig av eventuell revisjonsstans for forbrenningsanlegget. Eventuelt må det etableres eget luftrenseanlegg. Dersom det skal etableres eget luftrenseanlegg skal plan for dette sendes Fylkesmannen i god tid før bygging av anlegget.

Lukt skal være en driftsparameter for hele anlegget. Kommunen skal ha oversikt over kilder og vurdere behovet for tiltak og eventuelt effekten av gjennomførte luktreduserende tiltak.

Planlagt driftsstans skal foretas på et tidspunkt som gir minst mulig spredning av lukt til omgivelsene. I forbindelse med unormale driftssituasjoner eller driftsstans som kan medføre luktproblemer i anleggets nærområde, skal berørte naboer varsles om dette. Varslingen kan skje gjennom nettside med abonnementsordning, via SMS eller andre måter.

Kommunen skal til enhver tid ha oppdaterte driftsrutiner og opplegg for styring og kontroll med potensielt luktgenererende prosesser. Prosessene skal optimaliseres, både med hensyn på teknisk utførelse og driftsrutiner for å begrense lukt. Klager på lukt skal loggføres sammen

med en beskrivelse av situasjonen på klagetidspunktet og eventuelt hvilke tiltak som ble iverksatt for å avbøte på luktplagen.

Kommunen skal utarbeide en plan for lukthandtering som tar for seg hvordan luktutslipp skal oppdages og håndteres. Planen skal baseres på en luktrisikovurdering og skal jevnlig oppdateres på grunnlag av erfaringer.

Ved gjentatte naboklager på lukt kan Fylkesmannen kreve at virksomheten verifiserer luktgrensene gjennom luktprøvetaking i samsvar med NS-EN 13725 i kombinasjon med en spredningsmodell.

6. Grunnforurensning

Virksomheten skal være innrettet slik at det ikke skjer utslipp til grunnen som kan føre til nevneverdige skader eller ulemper for miljøet.

Kommunen plikter hele tida å ha oversikt over mulig forurenset grunn som finnes på bedriftsområdet. Det samme gjelder faren for spredning, og om det er behov for undersøkelser og tiltak. Er det grunn til å regne med at det vil være nødvendig med undersøkelser eller andre tiltak, skal Fylkesmannen varsles om dette.

Graving, mudring eller andre tiltak som kan påvirke forurenset grunn eller forurenset sediment, må ha tillatelse etter forurensningsloven, ev. godkjenning fra kommunen⁶/Fylkesmannen.

7. Kjemikalier

Med kjemikalier menes her kjemiske stoffer og stoffblandinger som brukes i virksomheten, både som råstoff i prosess og som hjelpekjemikalier, for eksempel vaskemidler, hydraulikkvæsker, brannbekjempningsmidler.

For kjemikalier som benyttes på en slik måte at det kan medføre fare for forurensning, skal kommunen dokumentere at den har foretatt en vurdering av kjemikalienes helse- og miljøegenskaper på bakgrunn av testing eller annen relevant dokumentasjon, jf. også punkt 2.6 om internkontroll.

Kommunen skal ha et dokumentert system for substitusjon av kjemikalier.⁷

---

⁶ Jf. kapittel 2 i forurensningsforskriften om opprydning i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeid.

⁷ Jf. produktkontrollloven § 3a

8. Støy

Utendørs støy fra virksomheten ved boliger, sykehus, pleieinstitusjoner, fritidsboliger, utdanningsinstitusjoner og barnehager, målt eller beregnet som frittfeltsverdi ved den mest støyutsatte fasaden, skal ikke overskride disse grensene:

Hverdager	Lørdager	Søn- og helligdager	Kveld (kl. 19-23) hverdager	Natt (kl. 23-07) alle døgn	Natt (kl. 23-07) alle døgn
55 L _{den}	50 L _{den}	45 L _{den}	50 L _{evening}	45 L _{night}	60 L _{AFmax}

L_{den} er A-veiet ekvivalent støynivå for dag/kveld/natt med 10 dB/5 dB tillegg på natt/kveld.

L_{evening} er A-veiet ekvivalent støynivå for kveldsperioden 19-23.

L_{night} er A-veiet ekvivalent støynivå for nattperioden 23-07.

L_{AFmax} er A-veiet maksimalnivå for de 5-10 mest støyende hendelsene innenfor perioden, målt/beregnet med tidskonstant "Fast" på 125 ms.

Kommunen skal holde seg innenfor alle støygrenser alle driftsdøgn. Støygrensene gjelder all støy fra den ordinære virksomheten til kommunen, medregnet intern transport på bedriftsområdet og lossing/lasting av råvarer og produkt. Støy fra bygg- og anleggsvirksomhet og fra ordinær persontransport av de ansatte i virksomheten er likevel ikke omfattet av grensene.

Støygrensene gjelder ikke for ny bebyggelse av forannevnte type som blir etablert på steder der støybidraget fra bedriften overskrider eller forventes å kunne overskride fastsatte grenser i tillatelsen.

9. Energi

9.1. Energistyringssystem

Kommunen skal ha et system for kontinuerlig vurdering av tiltak som kan iverksettes for å oppnå en mest mulig energieffektiv produksjon i anlegget. Energistyringssystemet skal være i samsvar med norsk standard for energiledelse og inngå i kommunens internkontroll, jf pkt. 2.6. Energistyringssystemet skal være etablert før anleggsstart.

9.2. Spesifikt energiforbruk

Kommunen skal årlig regne ut og rapportere spesifikt energiforbruk, jf. pkt. 11.2.

10. Avfall

10.1. Generelle krav

Kommunen plikter, så langt det er mulig uten urimelige kostnader eller ulemper, å unngå at virksomheten fører til at det blir dannet avfall. Særlig skal kommunen avgrense innholdet av skadelige stoff i avfallet mest mulig.

Kommunen plikter å sørge for at alt avfall, også farlig avfall, blir håndtert i samsvar med gjeldende regler for dette fastsatt i eller med hjemmel i forurensningsloven, herunder avfallsforskriften⁸.

Avfall som oppstår ved virksomheten, skal man søke å få gjenbrukt i produksjonen i kommunen eller i produksjonen til andre bedrifter, eller – for brennbart avfall– søke å utnytte det til energiproduksjon internt/eksternt. Slik utnytting må likevel være i samsvar med gjeldende regler fastsatt i eller med hjemmel i forurensningsloven og krav som er fastsatt i denne tillatelsen.

Kommunen skal rapportere typer og mengder levert avfall til Fylkesmannen i forbindelse med den årlige egenrapporteringen med frist 1. mars via Altinn.

10.2. Biorest

Biorest skal håndteres i henhold til gjeldende forskrifter som gjødselvereforskriften⁹ eller biproduktforskriften¹⁰.

10.3. Håndtering av farlig avfall

Kommunen skal handtere farlig avfall i samsvar med gjeldende regler for farlig avfall, jf. avfallsforskriften § 11¹¹. Farlig avfall som blir lagret i påvente av levering/henting skal kommunen sikre, slik at lageret ikke fører til avrenning til grunn, overflatevann eller avløpsnett. Lageret skal også sikres mot avdamping av forurensning til luft. Lageret skal også mot uvedkommende.

11. Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning

11.1. Miljørisikoanalyse

Kommunen skal gjennomføre en miljørisikoanalyse av virksomheten ved biogassanlegget og vurdere resultatene i forhold til akseptabel miljørisiko. Miljørisikoanalysen skal dokumenteres og den skal omfatte alle forhold ved virksomheten som kan medføre akutt forurensning med fare for helse- og/eller miljøskader inne på eller utenfor området til kommunen. Om produksjonsforholdene blir modifiserte og endret skal man oppdatere miljørisikoanalysen.

Miljøriskovurderingen skal foreligge før anleggsstart.

11.2. Forebyggende tiltak

På grunnlag av miljørisikoanalysen skal kommunen sette i verk risikoreduserende tiltak, med tanke på å redusere sannsynlighet og konsekvenser. Kommunen skal ha et oppdatert oversyn over de forebyggende tiltakene. Tiltaksplanen skal oppdateres regelmessig og være tilgjengelig for tilsyn.

11.3. Etablering av beredskap

Kommunen skal, på bakgrunn av miljørisikoanalysen og de risikoreduserende tiltakene som er satt i verk, etablere og vedlikeholde en beredskap mot akutt forurensning om det er

---

⁸ Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall

⁹ Forskrift om gjødselvarer mv. av organisk opphav

¹⁰ Forskrift om animalsk biprodukter som ikke er beregnet på konsum

¹¹ Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall

nødvendig. Beredskapen skal hele tiden være tilpasset den miljørisikoen som virksomheten representerer. Minst en gang i året skal man øve på beredskapen mot akutt forurensning.

11.4. Varsling av akutt forurensning

Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal varsles i samsvar til gjeldende forskrift¹². Kommunen skal også, så snart som mulig, varsle Fylkesmannen i slike tilfelle.

12. Utslippskontroll og rapportering til Fylkesmannen

12.1. Utslippskontroll

Kommunen skal utføre målinger slik at de blir representative for de faktiske utslippene til virksomheten. På bakgrunn av de gjennomførte målingene skal kommunen beregne årlig utslipp.

Kommunen skal ta prøver av utslipp til vann og luft, jf punkt 12.2. Resultatet skal rapporteres til Fylkesmannen.

12.2. Måleprogram

Kommunen skal ha et måleprogram som inngår i den skriftlige internkontrollen.

Måleprogrammet skal utarbeides i henhold til Klima- og forurensningsdirektoratets veileder til bedriftenes egenrapportering, vedlegg 1. Veilederen er lagt ut på www.klif.no.

Måleprogrammet skal være basert på en grundig kartlegging av utslippene og variasjonene i utslippene når råstoffene endres. Måleprogrammet skal ha et omfang som sikrer at resultatene gjenspeiler de faktiske utslippene.

Måleprogrammet skal være utarbeidet før driftsstart og skal være godkjent av Fylkesmannen.

12.3. Faklet gass

Kommunen skal årlig rapportere på andel faklet gass.

12.4. Rapportering til Fylkesmannen

Kommunen skal rapportere innen 1. mars året etter utslippsåret via www.altinn.no. Rapportering skal gjøres i samsvar med veiledningen fra Klima- og forurensningsdirektoratet til egenrapportering fra kommunene, se www.klif.no.

I tillegg til rapporteringen via Altinn, skal kommunen innen 1. mars sende Fylkesmannen en sammenstilling av overvåkingsdata, status for kravene i tillatelsen og vurdering av behov for tiltak. Vurderingen skal minst omfatte følgende punkt;

- utslipp til kommunalt nett
- lukt
- mottakskontroll
- avvik og risikovurdering som har følger for ytre miljø

---

¹² Forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning av 09.07.1992, nr. 1269

13. Frister

Henvisning til vilkår	Kommentarer	Frister
Vilkår 3.4 Alternativ avfallsdisponering	Det skal utarbeides en plan for alternativ disponering av avfall ved planlagt og ikke planlagt driftsstands, og alt. disponering.	Før oppstart av anlegget
Vilkår 3.6 Håndtering av bioresten	Plan for håndtering av bioresten etter utråtning og avvanning skal foreligge før anleggsstart.	Før oppstart av anlegget
Vilkår 11.1 Miljørisikoanalyse	Utarbeide en miljørisikoanalyse	Før oppstart av anlegget
Vilkår 12.1 Måleprogram	Utarbeide måleprogram	Før oppstart av anlegget
Vilkår 12.4 Rapportering	Rapportere til Fylkesmannen via Altinn.	1. mars etter utslippsåret

14. Utskifting av utstyr

Dersom det skal skiftes ut utstyr i virksomheten som gjør det teknisk mulig å motvirke forurensninger på en vesentlig bedre måte enn da tillatelsen ble gitt, skal Fylkesmannen på forhånd få melding om dette.

Når kommunen bytter ut utstyr skal det ligge til grunn at man benytter de beste tilgjengelige teknikkene med sikte på å motvirke forurensning.

15. Eierskifte

Dersom anlegget blir overdratt til ny eier, skal det sendes melding til Fylkesmannen så snart som mulig og senest en måned etter eierskiftet.

16. Nedleggelse

Dersom anlegget blir nedlagt eller virksomheten stanser for en lengre periode, skal kommunen eller brukeren hele tiden gjøre det som trengs for å motvirke fare for forurensninger. Dersom anlegget eller virksomheten kan medføre forurensninger etter nedleggelsen eller driftsstansen, skal man i rimelig tid på forhånd gi melding til Fylkesmannen.

Fylkesmannen kan fastsette nærmere hvilke tiltak som er nødvendig for å motvirke forurensning. Fylkesmannen kan pålegge eieren eller brukeren å stille garanti for dekking av fremtidige utgifter og mulig erstatningsansvar.

Ved nedlegging eller stans skal kommunen sørge for at det blir tatt hånd om råvarer, hjelpestoff, halvfabrikat eller ferdig vare, produksjonsutstyr og avfall på forsvarlig måte, og sørge for at farlig avfall blir håndtert i samsvar med gjeldende forskrift¹³. Tiltakene som treffes skal rapporteres til Fylkesmannen innen 3 måneder etter nedlegging eller stans. Rapporten skal også inneholde dokumentasjon av hvordan kjemikalierester og ubrukte kjemikalier blir disponerte og navn på mulig(e) kjøper(er).

¹³ Kapittel 11 i Avfallsforskriften om farlig avfall

Ved nedlegging av virksomheten skal kommunen sørge for at driftsstedet blir satt i tilfredsstillende stand igjen med tanke på miljøet.

Dersom kommunen ønsker å starte virksomheten på nytt, skal den gi melding til Fylkesmannen i god tid før de har planlagt å starte.

17. Tilsyn

Kommunen plikter å la representanter for forurensningsmyndighetene, eller de som har fått fullmakt fra denne myndigheten, føre tilsyn med anleggene til enhver tid.

VEDLEGG 1

Liste over prioriterte miljøgifter, jf punkt 2.1.

Utslipp av disse komponentene er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår uttrykkelig av vilkårene eller de er så små at de må anses å være uten miljømessig betydning

Metaller og metallforbindelser:

	Forkortelser
Arsen og arsenforbindelser	As og As-forbindelser
Bly og blyforbindelser	Pb og Pb-forbindelser
Kadmium og kadmiumforbindelser	Cd og Cd-forbindelser
Krom og kromforbindelser	Cr og Cr-forbindelser
Kvikksølv og kvikksølvforbindelser	Hg og Hg-forbindelser

Organiske forbindelser:

	Vanlige forkortelser
Bromerte flammehemmere:	
Penta-bromdifenyleter (difenyleter, pentabromderivat)	Penta-BDE
Okta-bromdifenyleter (defenyleter, oktabromderivat)	Okta-BDE, octa-BDE
Deka-bromdifenyleter (bis(pentabromfenyl)eter)	Deka-BDE, deca-BDE
Heksabromcyclododekan	HBCDD
Tetrabrombisfenol A (2,2',6,6'-tetrabromo-4,4' isopropyliden difenol)	TBBPA
Klorholdige organiske forbindelser	
1,2-Dikloreten	EDC
Klorerte dioksiner og furaner	Dioksiner, PCDD/PCDF
Heksaklorbenzen	HCB
Kortkjedete klorparafiner C ₁₀ -C ₁₃ (kloralkaner C ₁₀ -C ₁₃)	SCCP
Mellomkjedete klorparafiner C ₁₄ -C ₁₇ (kloralkaner C ₁₄ -C ₁₇)	MCCP
Klorerte alkylbenzener	KAB
Pentaklorfenol	PCF, PCP
Polyklorerte bifenyler	PCB
Tensidene:	
Ditalg-dimetylammoniumklorid	DTDMAC
Dimetyldioktadekylammoniumklorid	DSDMAC
Di(hydrogenert talg)dimetylammoniumklorid	DHTMAC
Triklorbenzen	TCB
Tetrakloreten	PER
Trikloreten	TRI
Trikloran (2,4,4'-Trichloro-2'-hydroxydiphenyl ether)	
Nitromuskforbindelser:	
Muskxylen	
Alkylfenoler og alkylfenoletoksyler:	
Nonylfenol og nonylfenoletoksyler	NF, NP, NFE, NPE
Oktylfenol og oktylfenoletoksyler	OF, OP, OFE, OPE
Dodecylfenol m. isomerer	
2,4,6tri-tert-butylfenol	
Polyfluorerte organiske forbindelser (PFCs)	
Perfluoroktansulfonat (PFOS) og forbindelser som inneholder PFOS	PFOS, PFOS-relaterte forbindelser
Perfluoroktansyre	(PFOA)
Tinnorganiske forbindelser:	
Tributyltinn	TBT
Trifenylytinn	TFT, TPT
Polysykliske aromatiske hydrokarboner	
Dietylheksylftalat (bis(2-etylheksyl)ftalat)	DEHP
Bisfenol A	BPA
Dekametylsyklopentasiloksan	D5

